

29. Turvakielto ja turvapaikka

Yksityistä henkilöä koskevat yhteystiedot voidaan salata terveyttä tai turvallisuutta koskevan uhan takia. Salaaminen saattaa olla perusteltua esimerkiksi todistajasuojan vuoksi. Salattava tieto voi olla esimerkiksi puhelinnumero tai asuinpaikka. Turvakielto tarkoittaa, että tällaisia tietoja ei turvallisuusyryistä luovuteta yksityisille esimerkiksi väestötietorekisteristä tai ajokorttirekisteristä. Salaaminen edellyttää kuitenkin henkilön omaa ilmoitusta ja viranomaisen tekemää arviota siitä, onko salaamiselle olemassa perusteltu syy. Turvakielto on ehdoton, ja tietoja koskeva luovutusrajoitus sitoo myös muualta tiedon saaneita viranomaisia.

Turvallisuuden tarpeeseen vedoten voidaan salata myös asiakirjat, jotka koskevat pakolaista tai turvapaikan, oleskeluluvan tai viisumin hakijaa. Asiakirjat saattavat sisältää henkilötietoja esimerkiksi pakolaisten sijoittumisesta kuntiin. Tietojen luovuttaminen edellyttää, ettei se vaaranna pakolaisen, hakijan tai näiden läheisten turvallisuutta.

Ostajan tiedot kauppakirjassa. Pyyntö oli koskenut erään asunto-osakkeen täydellistä allekirjoitettua kauppakirjaa. Kauppakirja oli toimitettu sitä pyytäneelle, mutta ostajan tiedot oli poistettu vedoten erittäin tärkeän yksityisen edun, tässä tapauksessa henkilön turvallisuuden vaarantumiseen. Tietoja pyytäneen oli esitetty uhkailleen ja lievästi pahoinpidelleen ostajaa.

Pahoinpitelystä oli langetettu rangaistus ja ostaja oli uhan vuoksi pyytänyt tietojensa salaamista. Julkisuuslain mukaan salainen puhelinnumero tai matkaviestimen sijaintipaikka, kotikunta, siellä oleva asuinpaikka ja muut yhteystiedot voidaan salata, jos henkilö sitä itse pyytää häneen itseensä tai perheeseensä kohdistuvan terveys- tai turvallisuusuhan vuoksi. Turvallisuusuhka ei kuitenkaan ollut riittävä peruste ostajan nimen poistamiseksi asunto-osakkeen kauppakirjasta. Lainkohta ei sanamuotonsa vuoksi muutoinkaan koske henkilön nimeä. Ostajan nimi kauppakirjan tietoihin yhdistettynä ei olisi paljastanut salassa pidettävää tietoa. **(Helsingin HAO 07/0272/2 /15.3.2007)**

Yritysauto. Tieliikenteen tietojärjestelmää koskee julkisuusperiaate ja luovutusrajoitukset on tarkoitettu vain luonnollisten henkilöiden suojaamiseksi. Tietojen luovutuskieltoa oli perheen turvallisuuden varmistamiseksi haettu sekä yksityiselle että yrityksen nimelle rekisteröidylle ajoneuvolle. Ajoneuvohallintokeskus oli tehnyt lainmukaisen päätöksen salatessaan luonnollisen henkilön tiedot mutta jättäessään yrityksen tiedot julkisiksi. **(Helsingin HAO 05/0296/2 /18.4.2005)**

Moottorivene. Viranomaisen oli luovutettava moottorivenerikisterin tiedot koskien myös henkilöä, jolle oli myönnetty väestötietolain mukainen tietojen luovutuskielto. Pyydettyjen tietojen luovuttamisen ei loukannut turvakieltoa, vaikka venettä käytettiin omistajan mukaan myös tilapäiseen asumiseen. Rekisteri sisälsi tiedot veneestä, moottorista ja omistajan nimestä. **(KHO 2639/10.10.2006)**

Turvapaikkahakemus. Ulkomaalaisviraston oikeudelle laatima turvapaikkahakemukseen liittyvä selvitys oli asianosaisjulkinen. Selvityksen kohteena olleelle henkilölle oli annettava oikeus tutustua asiakirjoihin oikeuden tiloissa ja tilaisuus lausua asiasta. **(KHO 275/2/06)**

Karkottamispäätös. Ulkomaalaisviraston olisi pitänyt arvioida karkottamispäätöstä koskevan asiakirjan julkisuusarvioinnissa julkisuuslain vahinkoedellytyslausekkeettomia salassapitoperusteita, eikä 24. pykälän vahinkoedellytyksiä. Ulkomaalaisvirasto oli hylännyt tietopyynnön ulkomaalaisrekisterilain 11§:n perusteella, jonka mukaan tiedon antaminen olisi voinut aiheuttaa haittaa Suomen kansainvälisille suhteille, kansainväliselle yhteistyölle tai hakijalle tai hänen läheiselleen. Hallinto-oikeuden mukaan kyseessä oli yleisöjulkisen asiakirja. **(Helsingin HAO 07/0749/2 /31.5.2007)**

Karkottamispäätös ja yksityinen etu. Ulkomaalaisrekisterilaissa ei ole säädetty asianosaisjulkisuudesta julkisuuslaista poikkeavalla tavalla. Karkottamispäätöstä koskeva asiakirja oli luovutettava sitä pyytäneelle, koska julkisuuslain mukaista perustetta salaamiselle erittäin tärkeän yksityisen edun vuoksi ei ollut ilmennyt. Karkotetun asiamies oli halunnut tutustua Ulkomaalaisviraston karkottamispäätöksen lisäselvityksiin, lähinnä poliisin esitutkinnassa laadittuun kuulemispöytäkirjaan. Pyyntö oli evätty vetoamalla ulkomaalaisrekisterilakiin ja julkisuuslain nojalla siihen, että erittäin tärkeä yksityinen etu olisi ollut asianosaisen tiedonsaantioikeutta painavampi seikka. Ulkomaalaisvirasto oli viitannut valittajan olleen epäilyttävästä väkivaltarikoksesta. **(Helsingin HAO 07/1764/2 /7.12.2007)**

Viranomaisen saattoraportti. Ulkomaalaisten käännetyksistä laadittuja viranomaisten saattoraportteja ei voitu salata sillä perusteella, että ne eivät vaikuttaneet tiedonpyytäjän vireillä oleviin viranomaisasioihin. Raportti oli kuitenkin pidettävä salassa, koska ne sisälsivät poliisin toimintaa koskevia taktisia tietoja. Tärkeä yleinen etu oli ensisijainen verrattuna henkilön tiedonsaantioikeuteen. **(Helsingin HAO 05823/08/1203)**

Saattoraportti. Poliisilaitos kieltäytyi luovuttamasta asianosaiselle ulkomaan kansalaiselle poliisimiesten laatimia kahta raporttia, jotka koskivat saattamalla tapahtunutta maasta poistamista. Raporttien julkistulon voitiin katsoa poliisilaitoksen päätöksen mukaisesti paljastavan poliisin taktisia menetelmiä ja vaarantavan yleistä järjestystä ja turvallisuutta. Tiedon antaminen puheena olevista asiakirjoista olisi siten vastoin erittäin tärkeää yleistä etua. **(KHO 1269/1 /09 /7.5.2010)**